

Utredning av kvaliteten på kundmaterialet i anknytning till placeringskorgar

1 Utrymme för förbättringar i placeringskorgarnas kundmaterial

Finansinspektionen gjorde en utredning av kvaliteten på kundmaterialet i anknytning till fondanknutna spar livförsäkringar, pensionsförsäkringar och kapitaliseringsavtal.

Utifrån utredningen är Finansinspektionen av den åsikten att det är svårt för kunder att på basis av placeringskorgarnas kundmaterial göra en inbördes jämförelse av placeringskorgarna eller att jämföra egenskaperna hos placeringskorgar med egenskaperna hos placeringsfonder.

En placeringskorg är en placeringshelhet som ägs av ett försäkringsbolag och till vars värdeutveckling värdet av en fondanknuten försäkring kan bindas. Beroende på innehållet i placeringskorgen är placeringskorgarna ur kundens synvinkel betraktade samma slag av placeringsprodukter som placeringsfonder eller indexlån. Finansinspektionen är av den åsikten att kunden bör få tydlig information om produktens juridiska karaktär, placeringspolicy och risker och kostnader av placeringskorgarnas kundmaterial. De flesta försäkringsbolag ger information om dessa egenskaper i sitt kundmaterial men informationen har ofta placerats i flera olika dokument eller den är av mycket allmän karaktär.

Reglerna gällande placeringsfonder förutsätter att fondbolagen ska utarbeta ett fondprospekt och ett faktablad med basfakta som presenterar placeringsfondens viktigaste egenskaper. Dessa krav gäller inte placeringskorgar, de omfattas istället av informationsskyldighet i enlighet med lagen om försäkringsavtal.

Vad beträffar placeringsobjekten för försäkringarna föreskrivs i 5 § i lagen om försäkringsavtal att försäkringssökanden ska ges den information om omständigheter som är väsentliga för valet av placeringsobjekt, varvid den sökandes tidigare erfarenhet av och syfte med placeringen ska beaktas särskilt. Försäkringsbolag ansvarar för den information som getts i enlighet med 9 § i lagen om försäkringsavtal enligt vilken försäkringsavtalet ska vara i kraft med det innehåll som försäkringstagaren hade skäl att sluta sig till utgående från den information han fått.

Europaparlamentet godkände den 15 april 2014 Europaparlamentets och rådets förordning om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (PRIIP-produkter). Förordningen kommer att publiceras efter att den har godkänts i EU-rådet. Förordningen ska börja tillämpas under 2016. Ett standardiserat och koncis dokument i likhet med placeringsfondernas faktablad blir obligatoriskt för PRIIP-produkter (packaged retail and insurance based investment products). I dokumentet presenteras

produkternas viktigaste egenskaper på ett tydligt sätt. Syftet med dokumentet är att förbättra produkternas jämförbarhet.

2 Den juridiska karaktären av produkten

2.1 Observationer

Den juridiska karaktären av placeringskorgar som ansluts till försäkringarna framgår inte av alla prospekt om placeringskorgar.

2.2 Finansinspektionens bedömning

En placeringskorg är en placeringshelhet, som ägs av ett livförsäkringsbolag och som ansluter till en sparlivförsäkring, pensionsförsäkring eller ett kapitaliseringsavtal. Det finns inte någon särskild lagstiftning som reglerar placeringskorgarnas verksamhet.

Kunden bör få tydlig information åtminstone om följande juridiska egenskaper hos placeringskorgen:

- det handlar inte om en placeringsfond som regleras av lagen om placeringsfonder utan om en placeringshelhet som förvaltas av livförsäkringsbolaget och som fastställer försäkringens värde
- placeringskorgens regler fastställs inte av en extern part, istället är det försäkringsbolaget som fastställer reglerna för placeringskorgen och bolaget har rätt att i enlighet med försäkringsvillkoren ändra placeringskorgens regler eller avsluta placeringskorgen
- i lagstiftningen fastställs inga krav på diversifiering av placeringspolicyn för placeringskorgar eller övriga begränsningar som motsvarar placeringskraven enligt lagar och förordningar om placeringsfonder
- försäkringsbolaget svarar för beräkning av placeringskorgens värde, principerna för värdeberäkning har inte godkänts av en extern part
- försäkringstagaren står inte i ett kundförhållande till en eventuell utomstående kapitalförvaltare av placeringskorgen utan till försäkringsbolaget
- till teckning och inlösning av placeringskorgen kan utöver de begränsningar som fastställs i placeringskorgens regler även hänföra sig begränsningar som fastställs i försäkringsavtalet.

3 Placering av viktig information i olika dokument

3.1 Finansinspektionens observationer

Alla prospekt om placeringskorgar ger inte en helhetsbild av riskerna, kostnaderna och den realiserade avkastningen för placeringskorgen utan försäkringstagaren är själv tvungen att läsa flera olika dokument (till

exempel försäkringsprospektet, försäkringsvillkoren, prospektet om placeringskorgen, månadsöversikten, försäkringserbudandet, nyckeluppgifter i anbudskalkylen och uppgifterna om värdeutveckling på försäkringsbolagets webbplats) i syfte att kunna fatta ett placeringsbeslut baserat på information.

3.2 Finansinspektionens bedömning

Finansinspektionen anser att det skulle vara bra praxis att de viktigaste uppgifterna om placeringskorgen, inklusive risken för att förlora kapitalet, samlas i prospektet som ges till kunden. Prospektet för placeringskorgen ska även innehålla en hänvisning till de dokument som innehåller ytterligare information.

4 Disponering av texten och dess språkdräkt

4.1 Finansinspektionens observationer

Dokumentet om placeringskorgarna som skulle ges till kunden innehöll stora mängder text. Texten var ofta svårbegriplig för kunden.

4.2 Finansinspektionens bedömning

En stor textmängd kan vara en utmaning för kunden. Textlådor som presenterar de viktigaste egenskaperna underlättar vid sidan av en tydlig disposition uppfattandet av produktens egenskaper och gör det möjligt att jämföra dem. Vidare är det bra att använda diagram (t.ex. för strukturerade placeringskorgar) och räkneexempel enligt behov för att göra texten åskådligare.

5 Rekommenderad investeringsperiod

5.1 Finansinspektionens observationer

Den rekommenderade placeringsperioden/minsta placeringsperioden uppgavs för nästan alla placeringskorgar.

5.2 Finansinspektionens bedömning

Finansinspektionen anser att det skulle vara bra praxis att uppge den rekommenderade placeringsperioden för placeringskorgen. Finansinspektionen har tidigare rekommenderat att minimiplaceringsperioden för en försäkring ska uppges (föreskrifter och anvisningar 16/2013, kapitel 7, stycke 9).

Särskilt i fråga om strukturerade placeringskorgar skulle det även vara bra att uppge det faktum att ifall försäkringstagaren avlider realiserar försäkringens placeringsobjekt till värdet på dödsdagen varvid en eventuell kapitalgaranti som ingår i en strukturerad produkt inte tillkommer arvingarna.

6 Placeringspolicy och -objekt

6.1 Finansinspektionens observationer

I beskrivningen av placeringsverksamheten för alla placeringskorgar uppgavs på vilken marknad och i vilka tillgångsklasser de placerar. Många beskrivningar hade dock en otydlig disposition, de var inexakta eller svåra att förstå och den exakta informationen om placeringsobjekten var ofullständig.

6.2 Finansinspektionens bedömning

Kunden bör ges en beskrivning på klarspråk av hur placeringsobjekten i placeringskorgen väljs. I beskrivningen bör svåra uttryck och termer undvikas.

Beskrivningen bör vara tillräckligt exakt. Av den bör framgå på vilka grunder placeringsobjekten väljs och med vilka instrument placeringarna ska göras.

I beskrivningen av placeringsverksamheten bör det vidare nämnas vilka diversifieringsprinciper placeringskorgen tillämpar i sina placeringar eftersom placeringskorgar inte har lagstadgade diversifieringsskyldigheter.

7 Risker

7.1 Finansinspektionens observationer

Försäkringsbolagen informerar i regel om risken för att kapitalet kan förloras eller minska i anslutning till fondanknutna försäkringar och om marknadsrisken för olika tillgångsklasser. Beskrivningarna av särskilda risker med placeringsobjekten i placeringskorgarna förblir däremot ofta summariska.

Några bolag använde i sina prospekt samma risk-avkastningsprofil som tillämpas i placeringsfondernas faktablad för att åskådliggöra risken.

7.2 Finansinspektionens bedömning

Kunden bör ges närmare information om eventuella särskilda risker med placeringskorgen eller dess placeringsobjekt i sådana fall där riskerna är betydande. Sådana risker är till exempel kreditrisk, likviditetsrisk och motpartsrisk.

Finansinspektionen anser att användning av en likadan risk-avkastningsprofil som i faktablad gör det lättare att åskådliggöra och jämföra riskerna med placeringskorgarna.

8 Uppgivande av kostnader

8.1 Finansinspektionens observationer

Kunden informeras tydligt endast om den årliga förvaltningsavgiften som placeringskorgen uppbär. Information om att fonderna som är placeringskorgens placeringsobjekt också uppbär egna avgifter ges ibland på ett svårbegripligt sätt eller har utelämnats helt.

Många bolag låter även bli att uppge de totala kostnaderna för placeringskorgen medan andra i sin tur sprider ut informationen om kostnader i flera dokument.

8.2 Finansinspektionens bedömning

Kunden bör informeras om kostnaderna för placeringskorgen på ett sådant sätt att det är lätt för kunden att uppfatta de kostnader som belastar avkastningen av försäkringen.

Det är en god idé att i samband med förvaltningsavgiften även uppge att de placeringsfonder som är placeringsobjekt eventuellt kan uppbära egna avgifter. Samtidigt är det bra att uppge den totala kostnadsbelastningen för placeringskorgen, inklusive mottagarfondernas kostnader.

9 Tidigare avkastnings- eller värdeutveckling

9.1 Finansinspektionens observationer

Merparten av bolagen uppgav i sina prospekt den tidigare värdeutvecklingen.

9.2 Finansinspektionens bedömning

Placeraren ska helst få en uppfattning om hur länge placeringsfonden har varit verksam och hur dess värde har utvecklats. Om placeringskorgens mål och placeringspolicy har förändrats under perioden finns det skäl att informera placerarna om att den tidigare avkastningsutvecklingen har skett under förhållanden som inte längre gäller.